

נשיא ומייסד
הרב שאול ישראלי זצ"ל

מופק בסיוע של:
ההסתדרות הציונית העולמית
המחלקה לשירותים רוחניים בתפוצות

חֶמְדָּת יָמִימִים HEMDAT YAMIM

וירא תשע"ו

פרשת שבוע

מה לישראל - עם קדושים ולעצים, מזבחות ומצבות?

הרב יוסף כרמל, ראש כולל "ארץ חמדה"

בסוף פרשתנו מובא:

"וַיִּשְׁעֶ אֲשֶׁל בְּבָאָר שִׁבְעַ וַיִּקְרָא שֵׁם בְּשֵׁם יִקְנֶךָ אֶל עוֹלָם" (בראשית כ"א לג).

מאחורי הקלעים של פסוק זה, מסתתרת דרך בלתי צפויה בעבודת ד'. בעזרת הבנת פסוק זה, נשתדל גם להסביר פסוק קשה מספר ישעיהו. בפרשה הקודמת קראנו פסוקים דומים:

"וַיִּלְכֶּךָ לְמַסְעֶיךָ מִנֶּגֶב יַעַד בֵּית אֵל עַד הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הָיָה שָׁם אֶהְלֶה בַּתְּחִלָּה בֵּין אֵל וּבֵין הָעַיִן: אֵל מְקוֹם הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר עָשָׂה שָׁם בְּרֵאשִׁיטָה וַיִּקְרָא שֵׁם אֲבָרָם בְּשֵׁם יִקְנֶךָ" (בראשית י"ג ג-ד).

הקמת מזבחות ואפילו מצבות, כבסיס למרכז רוחני בתקופת האבות, נראית לנו טבעית ורגילה. שהרי גם יצחק אבינו בנה מזבח, כמפורש בפרשת תולדות:

"וַיִּבְנֶן שָׁם מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יִקְנֶךָ" (בראשית כ"ו כה).

גם יעקב אבינו נהג כך. כמו שמפורש בכתוב:

"וַיִּשְׁכַּם יַעֲקֹב בַּבֶּקֶר וַיִּקַּח אֶת הָאֶבֶן אֲשֶׁר שָׁם מִרְאשֵׁיתוֹ וַיִּשֶׂם אֹתָהּ מַצְבֵּה וַיִּצָּק שָׁמֶן עַל רֵאשִׁיטָה" (בראשית כ"ח יח).

"וַיִּבֶלֶךְ יַעֲקֹב לְיוֹזֵף אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנָעַן הוּא בֵּית אֵל הוּא נֶכֶל הָעַם אֲשֶׁר עִמּוֹ: וַיִּבְנֶן שָׁם מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא לְמָקוֹם אֵל בֵּית אֵל" (בראשית ל"ה ו).

מעשהו של אברהם בפרשתנו, הוא שנראה במבט ראשון תמוה! נטיעת עץ? אשרה ח"ו!! והרי נצטוונו: "לא תשע לך אֲשֶׁרָה כָּל עֵץ".

התמיהה לכאורה, הולכת ומתחזקת כשאנו מגלים עד כמה המרכז שבנה אברהם בבאר שבע, סיבב ומתחת האשל, תפס מקום מרכזי בעבודת ד' שלו. שהרי מיד אחרי העקידה, האירוע המכונן שהתרחש בהר המוריה הוא הר הבית בירושלים, אברהם הלך דווקא לבאר שבע. כך מבואר בכתוב:

"וַיִּשָּׁב אֲבָרָהִם אֶל נַעֲרָיו וַיִּקְמוּ וַיִּלְכוּ יַחְדָּו אֶל בְּאֵר שִׁבְעַ וַיִּשָּׁב אֲבָרָהִם בְּבָאָר שִׁבְעַ" (בראשית כ"ב יט).

הרמב"ן, שהתקשה בכך, תירץ את התמיהה בדרך מאוד מעניינת וקשר אותה לעבודת ד' באזור האשל: "והנראה בעקידה שהיתה הצואה בה בבאר שבע, כי שם היה דר ושם חזר, כי כן כתוב בתחילה (לעיל כא לג) ויטע אשל בבאר שבע ויקרא שם בשם ה' אל עולם, ..., והוא גרותו בבאר שבע, ..., ושם נצטווה בעקידה" (בראשית פרק כ"ג ב).

פרשת העקידה תחילתה ב"אשלי" וסופה ב"אשלי". שם בחר אברהם להודות להקב"ה על הסוף הטוב של הציווי על העקידה.

המסקנה היא, שאכן, האבות עבדו את הקב"ה באמצעות מזבחות, מצבות ועצים מקודשים.

אומנם, לאחר מתן תורה, נאסרה עבודת ד' באמצעות מצבות ועצים, כמפורש בספר דברים:

"לֹא תִשַׁע לְךָ אֲשֶׁרָה כָּל עֵץ אֲצֶל מִזְבֵּחַ יִקְנֶךָ אֶלֶּהִיךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה לְךָ: וְלֹא תִקֵּים לְךָ מַצְבֵּה אֲשֶׁר שָׁנָא יִקְנֶךָ אֶלֶּהִיךָ" (דברים ט"ז כא-כב).

בעזרת הקדמה זו, נשתדל להסביר בקיצור, את אחד הפסוקים הקשים בספר ישעיהו:

"וַיְעוֹד בָּהּ עֲשָׂרִיהָ וְשִׁבְהָ וְהִתְהַלְכָה לְבָעַר בְּאֵלֶיהָ וְכָאֵלֶּן אֲשֶׁר בְּשִׁלְכָת מַצְבֵּת בָּם יָרַע קִדְשׁ מַצְבְּתָהּ" (ישעיהו ו' יג).

במסגרת קצרה זו לא נסביר את כל הפסוק, (הקוראים מוזמנים לעיין בספרי החדש צפנת ישעיהו עמודים 61-52), נעיר רק כי בפסוק זה, מוזכרת המצבה ונזכרים העצים- האלה והאלון. המשותף לשמות העצים הללו: **אשל אלה ואלון**, הוא המרכיב התיאופורי **א-ל**, הכלול בשם, הרומו לקדושתם. צריך להבין מה פשרם של עצים אלה ומה פשר השלכת הנזכרת בפסוק זה?

רש"י במקום מביא שלשה פירושים (המשמעות של עצם הבאת כולם הוא קושי גדול בהסבר הפסוק). נצטט את השלישי שבהם: "וייש פותרים שער שלכת הייתה בירושלים כמו שאמר בעזרא והיו שם אלה ואלון טעוים".

לפי הסברו של רש"י, ליד שער השלכת, אחד משערי העיר, עמדו אלה ואלון ומצבה, ששימשו לעבודת ד' עוד מימי האבות. יתכן ועצים אלה היו חלק מהמרכז הרוחני שייסד בירושלים שם בן נח. תחת צילם של עצים אלה היה אסור, בימי ישעיהו, לעבוד את הקב"ה. קדושתם נבעה מכך שניטעו והוקדשו לעבודת הבורא, בתקופת ההיתר שלהם, תקופת האבות ולכן היה אסור לגדוע אותם.

בפסוק זה מבטיח הנביא לעם ישראל כי כשם שעצים אלה, שנטעו בקדושה, מוגנים מפני כליה והשמדה, אף על פי שהיו יהודים שנכשלו ועבדו תחתם את הקב"ה, גם לאחר מתן תורה, כך גם עם ישראל שיסודו בקדושה, אפילו אם הוא חוטא, הוא מוגן מפני כליה ומובטח לו שלא יושמד ח"ו.

הבה נתפלל כי נזכה לחסות בצל השכינה ונזכה להגנה שלימה של הקב"ה, בזכות אבות האומה ומייסדיה,

מפני כל העומדים עלינו לכלותינו. הבה נפנים מסר זה ונחפש יחד את הדרך לחיים יותר טובים, יותר נעלים ויותר צודקים

על בסיס של אמת ושלום. חיים של מתן משמעות רוחנית גם לצדדים הגשמיים של המציאות. חיים שבהם לא נחיה תחת

ממשלת הזמן אלא ניתן משמעות ונקדש את החיים והזמנים.

<p>לע"י מר שמואל שמש ז"ל חבר הנהלת 'ארץ חמדה' נלבי"ע י"ז בסיוון תשע"ד</p>	<p>לע"י רבי יעקב בן אברהם ועיישה וחנה בת יעיש ושמחה סבג ז"ל</p>	<p>לע"י ר' מאיר בן יחזקאל שרגא ברכפלד ז"ל</p>	<p>לע"י מרת שרה ונגרובסקי בת ר' משה זאב ע"ה נלבי"ע י' בתמוז תשע"ד</p>	<p>לע"י הרב אשר וסרטיל ז"ל נלבי"ע ט' בכסלו תשס"ט</p>
--	---	---	--	---

משי' ארץ חמדה' אבלה על מותו של חברנו האהוב **הרב ראובן אברמן** זצ"ל, חבר הנהלת 'ארץ חמדה', איש תורת אמת שגורה בפיו, מחנך דגול ואיש המעלה מכל הבחינות.
לע"י **הנופלים במערכה על הגנת המולדת הי"ד**

Eretz Hemdah

2 Bruriya St. POB 8178 Jerusalem 91080
Tel: 972-2-5371485 Fax: 972-2-5379626

ארץ חמדה, ע"ר

רח' ברוריה 2 ת.ד. 8178 ירושלים 91080
טל' 02-5371485 פקס: 02-5379626

www.erezhemdah.org info@erezhemdah.org

ניתן לקרוא את הדברים גם באתר האינטרנט

חמדת הדף היומי

האם בעל רשאי להמשיך להתגורר עם אשתו שנאסרה עליו?

הרב עקיבא כהנא

הגמרא בסוטה (ז) הביאה מחלוקת האם בדרך לבית הדין שבירושלים, להשקאת הסוטה, היו שולחים את הבעל יחד עם אשתו, או שהם היו צריכים ליווי של שני תלמידי חכמים, על מנת שלא יהיה ביניהם 'ייחוד' ואולי יבוא עליה.

להלכה פסק הרמב"ם (סוטה ג, א) כשיטת תנא קמא ששולחים יחד עם הבעל והאישה שני תלמידי חכמים, על מנת לשמור על הבעל שלא יבוא על האישה בדרך.

בתשובת הרשב"א (א, תתמ) פסק שאשה שזינתה באופן שיש עדות על הזנות, ונאסרה על בעלה, הבעל והאישה מותרים לגור באותו בית, בתנאי שאינם מתגוררים באותו חדר, כי משום שהיא זינתה היא מאוסה על הבעל ולא יבוא עליה. **ולמד כן מתוספות זבחים (ב ע"ב ד"ה סתם).** אמנם, רמ"א (אבן העזר קיז סעיף א) הביא היתר זה, אך מדבריו עולה שיש היתר אמנם לגור באותו בית עם האישה ולא לגרשה, אך היתר זה קיים רק כאשר יש אנשים נוספים בבית.

בית שמואל (שם סק"ח) העיר שמהגמרא בסוטה לכאורה ראייה ברורה לכך שיש חשש שאדם יבוא על האישה למרות שהוא קינא לה ונסתרה, והיא נאסרה עליו משום זנות, ולכאורה ראייה שאם הבעל והאישה רוצים להמשיך לגור יחד, הם צריכים שאנשים נוספים יהיו בבית כפסק רמ"א? **ומתוך** שהרשב"א יסביר שלמרות שבמקרה שאשה נאסרה על הבעל משום זנות וודאית, היא מאוסה בעיניו. הרי שבמקרה של סוטה שקינא לה בעלה ונסתרה (התייחדה) אין כל וודאות לבעל שהיא זינתה, ולכן האישה לא מאוסה בעיניו, ולכן חוששים שמא יבוא עליה, מה שאין כן במקרה שבו האישה וודאי זינתה היא מאוסה בעיני הבעל, ויכולים לגור בבית אחד בלי אנשים נוספים, וללא חשש שהבעל יבוא עליה.

רדב"ז (ב, תשמו) כותב שאין הלכה כתוספות זה, משום שהאישה אינה שונאת את האיש ולכן יש חשש שתשדל אותו לבא עליה. **ונודע ביהודה (אבהע"ז יב) כותב** שלא מצא חבר לדברי הרשב"א ותוספות ולכן אין לפסוק כמותם. **כמו כן הבית מאיר מתקשה בדברי הבית שמואל** איך הוא פסק כדברי התוספות והרשב"א כשנראה מהרמב"ם שהוא חולק עליהם, שהרי פסק הרמב"ם (אישות כד, יח) שכשבאים שני עדים שהאישה זינתה חייב הבעל לגרש את אשתו, ולפי דברי הרשב"א והתוספות לא ניתן לכפות את הבעל שהרי יכול לומר שרוצה לגור אתה יחד בבית, ולא חוששים שיבוא עליה?

מכוח קושיה זו כתבו הכתב סופר (צט) ו'יהודה יעלה' (ב, קסט) שאם יש עדות ברורה על כך שהאישה זינתה הרי שאסור לבעל להישאר עם אשתו באותו בית, ורק כשהאישה נאסרה עליו משום חשד, אך אין על כך עדות ברורה, מותר להם להמשיך לגור באותו בית, אף שהוא יודע שהיא אסורה עליו.

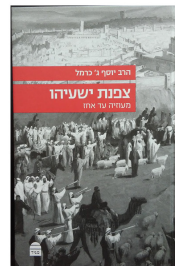
בפסקי דין רבניים (חלק ט עמ' 177 - 184) פסקו הרב צימבליסט וחבריו להרכיב כי יש לכפות את הבעל לגרש את אשתו כשידוע זינתה מהטעמים שזכרו. **אולם בערעור** שערער הבעל לבית הדין הגדול בראשות הרב ישראלי פסק הרב ישראלי (משפטי שאלו לג) שאין לכפות את הבעל להוציא את אשתו באופנים כאלו, משום שפסק כדברי הבית שמואל, ולכן ביטל את הכפייה שחייבוהו בבית הדין האזורי.

הרב ישראלי הביא שבינתיובת לשבת' כתב על דברי הבית שמואל שאמנם נכונים הם מצד ההלכה, אלא שהם מותנים בכך שהאישה תסכים להסדר הזה, אך אם האישה תתבע גירושין בטענה שהיא אינה רוצה להתעגן כל ימיה, יכפו את הבעל לגרש, אך יש לבדוק בכל מקרה לגופו האם אכן יש עיגון. כמו כן כתב שאין להוכיח מדברי רדב"ז שפסק שלא כדברי התוספות, כי נראה מהשאלה ששאלוהו שבמקרה שלו מדובר כשהאישה לא הייתה מאוסה בעיני הבעל.

סיכום: לגבי אישה שקינא לה ונסתרה נפסק שצריך ליווי לבעל ואשתו מחשש שהבעל יבוא עליה, אך אישה שנאסרה על בעלה משום זנות, לדעת הרשב"א והתוספות מותרת לגור יחד אתו בבית, ויש הסוברים שצריך אנשים נוספים שיגורו איתם. האחרונים נחלקו האם אכן לפסוק כדעת הרשב"א והתוספות ובעניין זה הבאנו גם דיון בבית הדין בזמננו.

חדש - "צפנת ישעיהו" מאת הרב יוסף כרמל

הנביא ישעיהו פעל באחת מהתקופות הסוערות והדרמטיות ביותר בחיי האומה הישראלית, תקופה של ציפייה למשיח שנשברה ברעש אדמה נורא, וחוללה גם מהפך רוחני ופוליטי. האור בקצה המנהרה הפציע שוב רק בימיו של חזקיהו. צפנת ישעיהו: מעוזיה עד אחז מפגיש אותנו עם שלושה מלכים שעמדו בצומת היסטוריה בתולדות עמנו: עוזיה, המלך שדרש את האלוהים אך לקה בצרעת בעקבות חטאו; יותם, המלך הצדיק ביותר בתולדות עמנו; ואחז, המלך אשר הכיר בקב"ה אבל לא האמין בהשגחתו. בביאורו לנבואות ישעיהו, נצמד הרב כרמל, לדברי חכמינו וגדולי הראשונים, ומציע דרך מרתקת ללימוד תנ"ך בעקבות חז"ל. קריאה זו מבהירה את התכנית האלוהית ומבררת סוגיות עקרוניות באמונה. צפנת ישעיהו מגלה לקורא את משמעות הנבואות לדורו של הנביא ואת הרלוונטיות שלהן לדורנו.

לרכישה

הספר משטר ומדינה בישראל על פי התורה (4 כרכים) מאת הרב נפתלי בר אילן, יצא לאור בעריכה חדשה בהוצאת מכון "ארץ חמדה"

הספר מתמודד עם אתגרי השעה הניציבים בפני המדינה היהודית העצמאית ע"י ניתוח ובירור מקיפים במקורות. בין הנושאים הנדונים - משטר דמוקרטי ומלוכני, שלטון החוק, הפרדת רשויות, ביקורת שיפוטית, טוהר השלטון, מדיניות פיקלית ומוניטרית, שירותי רווחה, סל תרופות, איכות הסביבה, משפט בינלאומי, אמנת ג'נבה, כבוד האדם וחירותו, פיתוח האישיות, זכויות אזרח ועוד ועוד. זכה בפרס הרב קוק ובפרס הרב ישראלי של מכון ארץ חמדה.

לרכישה

הרב יוני לביא, מנהל מוקד "חברים מקשיבים" לנוער (טל: 1599-5000-54 בכל ערב, ובאתר: makshivim.org.il) ופעיל בילב אבות' - קו יעוץ להורי מתבגרים (טל: 02-9973232 ובאינטרנט levavot.org.il)

יום האם, מחשבות על רחל אמנו

בשנות שנים חלפו מאז. משפחת יעקב עברה טלטלה קשה. מלחמת אחים, מאבקי כוחות והרחקה אכזרית של שבת מישראל. בבוא היום כשמגיעים עשרת האחים למצרים, רעבים, מבולבלים וחסרי אונים, הם נפגשים עם המשנה למלך. איש אונים ואדיר כוח שלפתע חושף בפניהם סוד מבהיל – "א-נ-י י-ו-ס-ף". הם נופלים על פניהם אחוזי חרדה. זה הוא! הבן האובד שחינו נהרסו בגללם ועכשיו ללא ספק יגיע רגע הנקמה. הוא יגמול להם על כל מה שעוללו לו. הם לא יראו עוד את אביהם הזקן ולא יזכו לשוב לחיק משפחתם. אולם הם מתקשים להאמין לפלא שמתרחש לנגד עיניהם. המשביר לכל הארץ פורץ לפניהם בבכי רוגש, מחבק אותם בחום ועיניו מחייכות אליהם באהבה. הם משפשפים את עיניהם בתדהמה. האם זהו חלום מתעתע? או אולי תרגיל ציני שנועד להטעות אותם כדי שהמכה שתבוא אחר-כך תהיה רק כואבת ואכזרית יותר? אבל לא, משהו בלתי נתפס מתרחש לנגד עיניהם. אצילות נפש וגדלות רוח מסוג שכמותה לא ראו מעודם. ממי הוא למד הזה? כיצד בן אנוש מסוגל להתנהג כך למי שהרע לו ופגע בו? יש תשובה אחת לשאלה הזו. הבן האהוב למד את זה מאישה נדירה ומיוחדת במינה. מאמא שלו. מאמא שלנו. **רחל אמנו.** האישה שגילתה לעולם כולו שאריכות ימים לא מתבטאת במשך של זמן, אלא בעומק ועושר של קיום. האישה שנקברה בדרך בנפרד מכולם, אך בזכותה בניה יגיעו בסופו של דבר אל היעד. האישה שהוכיחה שאפשר לעבור את כל מדורי הסבל וייסורי הנפש ולהישאר איתנה באמונתה ונאמנה לדרכה. האמא שהיו לה רק שני בנים, אבל הטוב והמסירות ששפעה ממנה, נצרבו בגנטיקה הרוחנית של כולנו וזורמים בעורקים של עם ישראל לדורותיו מאז ועד היום. ואנחנו הילדים – זוכרים, מתגעגעים אליך, אמא רחל, ומבטיחים לך להמשיך בדרכך. "מונעי קולך מבכי ועיניך מדמעה. כי יש שכר לפעולתך ויש תקווה לאחריתך". היא חיתה חיים קצרים אבל כה מלאים, עמוסי ייסורים וכאב אבל גדושי תפילות וקירבת אלוקים. היא ספגה פגיעות ועלבונות אך שפעה אהבה והתמסרות בלי גבול.

בת 36 היא היתה במוותה. אישה צעירה, יפת-תואר ואצילת נפש. יהלום נדיר שזוכים לפגוש פעם בכמה דורות. לבחיר ליבה נדרשו שניות ספורות ומבט חטוף כדי לדעת שמצא את האישה של חייו וללא מילים הוא נשק לה ובכה. היא גדלה בביתו של אביר הרמאים, נוכל ערמומי שלא בחל בשום אמצעי כדי לספק את תאוות הבצע שלו, אך זה לא מנע ממנה לפרוח ולהיות ההפך הגמור ממנו. טהורה, עדינה וטובת לב עם נדיבות ויכולת הענקה אינסופית. האם הכרתם פעם אישה שהייתה מוכנה לוותר על אהוב ליבה למען מישהי אחרת? אישה שהיה בידה דרך למנוע מעצמה את האסון הצורב אך היתה מוכנה להקריב את אושרה לעולמים כדי שאחותה לא תתבזה ותושפל לעיני כל? ואפילו ביחס לאביה - למרות כל מה שעולל לה כשגזל ממנו את אהוב ליבה בלי כלולותיה ולא שעה לתחנוניה - כאשר היא נפרדת ממנו כעבור שנים היא דואגת לו ומנסה להצילו מהמשך השקיעה בסיאוב של עבודה זרה. היא גומלת לו טובה תחת רעה ומחביאה את התרפים גם כאשר היא משלמת על כך מחיר גבוה וסופגת קללה איומה "עם אשר תמצא את אלוהיך – לא יחיה". לא היה דבר בעולם שרצתה בו יותר מאשר ילד משלה. ללטף את שערו הרך, להביט בעיניו התמימות, לאמץ אותו אל ליבה ולגדל אותו באהבה. ודווקא היא מתייסרת שנים בערגה וציפייה, בכמיהה ובדמעות – "אנא, בבקשה - הבה לי בנים...". כאשר הזמן חולף ותקוותה להיות אמא נכזבת היא לא חושבת על עצמה ודואגת לבעלה ולעתידי המשפחה ומוכנה להכניס אישה אחרת לביתה - "בוא אליה ותלד על ברכיי", רק כדי להגדיל ולחזק את בית ישראל. בסופו של דבר גם החלום שלה מתגשם. ה' אוסף את חרפתה ומזכה אותה בפרי בטן. באותו רגע של כאב וייסורי הלידה, בעת שנשים אחרות נשבעות שלא ללדת עוד, שפתיה הסדוקות רק ממלמלות תפילה חרישית - "יוסף ה' לי בן אחר. רק עוד אחד, בבקשה...". שוועתה מתקבלת במרומים אך היא זוכה לה באופן טרגי. עבודה, המשפט "במותה ציוותה את החיים", לא היה קלישאה סתמית אלא מציאות נוקבת. היא מתה תוך כדי שהיא מעניקה חיים לבנה השני, הילד הנוסף שציפתה לו כל-כך... בת 36 היתה במוותה. צעירה כל-כך, אך ענקית כל-כך. היא חיתה חיים קצרים אבל כה מלאים, עמוסי ייסורים וכאב אבל גדושי תפילות וקירבת אלוקים. היא ספגה פגיעות ועלבונות אך שפעה אהבה והתמסרות בלי גבול.

שו"ת במראה הבזק

(מתוך ח"ג)

Bologna, Italy

בולוניה, איטליה

אלול תשנ"ב

מגורי רווק ורווקה בחדרים נפרדים בדירה אחת, לעומת המגורים עם גוי

שאלה

בעירנו מתגוררים סטודנטים וסטודנטיות ישראלים שלומדים באוניברסיטה המקומית. הם גרים בדירות שכורות ללא הקפדה על איסורי יחוד בנים ובנות. הברירה האחרת שיהיו שותפים בדירה עם גוים/גויות וזה עלול כמובן להביא לידי קירבה יתירה. האם מותר במצב זה לבחור דתי רווק לגור בדירה עם בחורות כשזה מונע ממנו ומהן לגור בדירה אחת עם גוי? בקיצור: כשאין ברירה אחרת מה חמור יותר: איסור יחוד וקירבה אנשים ונשים או איסור מגע וקירבה עם גויים? (כמובן בדירה אחת ז"א כל אחד בחדר לחוד).

תשובה

איסור יחוד עם גוי הוא מפני חשש פיקוח נפש¹, ובימינו אין חשש זה חמור כל כך במקום שאימת מלכות עליהם². ולנשים אסור להתייחד עם גויים זכרים³, אך עם נשים גויות מותר להן ואין חשש פיקוח נפש. אם אין אפשרות לסדר מגורים בלא חשש יחוד, עדיף שיגורו הבנים עם בנים גויים והבנות - עם בנות גויות, מאשר לעבור על איסור יחוד, ובלבד שההפרדה בין המינים תהיה מובטחת, שהרי יחוד עם גויה אף הוא אסור. לכן, אם אפשר לסדר מגורים לישראלים בלבד באופן שאין יחוד, כגון דירה אחת עם כניסות נפרדות, כשהחדרים מחולקים לבנות לחוד ובנים לחוד, והדלתות ביניהם נעולות, או שבדירה יהיו בלילה ארבע בנות⁴ לכל הפחות, ובשום אופן לא פחות משלוש, בין ביום בין בלילה⁵, ואז עדיף שישאר הבן עמהן, ולא יכנס גוי במקומו. כאשר אין אפשרות לסדר את המגורים בלא חשש יחוד, "אין אומרים לו, חטא כדי שיזכה חברך", והוא אינו צריך להשאר שם כדי להציל את הבנות מאיסורים שעלולים להיגרם בעתיד, אלא אם כן הוא גרם את היווצרות האיסור (כגון שהביא גוי לדירה, וכעת כשהוא חפץ לצאת, הוא יוצר איסור יחוד מן התורה)⁶.

¹ משנה ע"ז דף כב ע"א ; שו"ע יו"ד סי' קנג סעיף ב.

² ובגמרא ע"ז כה ע"ב משמע דבמירתת הגוי מן המלכות, שרי להתייחד, ואין חשש.

³ שו"ע יו"ד סי' קנג סעיף ד, ואפילו באופן שמותר עם ישראל פרוצים, אסור עם גויים.

⁴ שו"ע אה"ע סי' כב סעיף ו וב"אוצר הפוסקים" (סי"ק כו אות ב) שרוב הפוסקים הבינו בדעת רש"י, שבלילה צריך ארבע נשים, שמא תישן אחת ונמצא מתייחד עם שתי נשים.

⁵ שו"ע אה"ע סי' כב סעיף ה ברמ"א בשם רש"י. וב"אוצר הפוסקים" שם הביא דעות להקל כרש"י דהוי ספיקא דרבנן.

⁶ שו"ת "עזרת כהן" סי' לא.

בשם צוות המשיבים ובברכת התורה,

הרב משה ארנרייך הרב יוסף כרמל
ראשי הכולל

גם אני מאשר :
הרב שאול ישראלי

יצא לאור! שו"ת במראה הבזק, חלק שמיני.

תשובות לשאלות מרבני הגולה. התשובות מתמודדות עם המציאות בעולם מודרני מתפתח בדרך של "דרכי דרכי נעם". הכפרים עוסקים בארבעת חלקי ה"שלחן ערוך" תוך ניסיון לקחת בחשבון גם את החלק החמישי ההופך את התורה ל"תורת חיים".

